

De proefopstelling. In viervoud uitgevoerd vormt ze een complete proefopstelling.
Foto's: Jeroen Sniijders

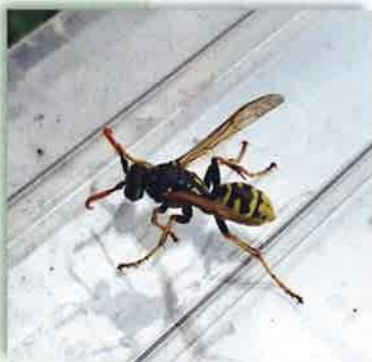
Vreten wespen van gave peren?

Sinds vijf jaar test CLM Onderzoek en Advies maatregelen tegen pikschade van vogels in de Conference-teelt. Maar niet alleen vogels zijn een bron van schade aan het fruit. Geregeld spreken fruittelers en taxateurs over schade veroorzaakt door wespen. Iemand zag dat een wesp een peer aangevreten had, maar een andere teler merkte op dat een wesp geen gave peren open maakt. Daarom heeft CLM Jeroen Sniijders, student aan de HAS Den Bosch, gevraagd om uit te zoeken hoe het nu werkelijk zit.

JEROEN SNIJDELS, HAS DEN BOSCH, J.SNIJDELS@STUDENT.HAS.NL; JOOST LOMMEN, CLM ONDERZOEK EN ADVIES, JLOMMEN@CLM.NL

LEVENSWIJZE WESP

Wespen leven in een volk dat ieder voorjaar opnieuw wordt opgebouwd door één koningin. De koningin wordt in het najaar bevrucht, vervolgens tracht zij solitair de winter te overleven op een beschut plekje. Als ze de winter door komt, bouwt ze in het voorjaar een klein nest en voedt ze haar larven. Het nest wordt gebouwd van vezels die de wesp met haar kaken afschraapt van dode plantenstengels en dood hout. De nieuwe generatie werkers voedt de larven met (insecten)vlees. Zo groeit het volk uit tot duizenden wespen. Wespen zijn dus uitstekende insectenbestrijders. De larven scheiden - in ruil voor insecten - een suikerhoudende vloeistof uit waarmee de wespen zich voeden. In het najaar zijn er minder larven die zoe-tige vloeistof produceren. Daardoor gaan de volwassen wespen op zoek naar andere zoetigheid zoals limonade, bier, taart, rottend fruit.

De Franse veldwesp valt op door zijn orangerode antennes en hangende pootjes tijdens de vlucht.

In augustus 2015 zijn Conferenceperen uit de koeling (oogst 2014) onder een plastic mand gelegd (foto 1). Deze peren waren al rijp, in tegenstelling tot de peren aan de boom. Op vier locaties is een proefopstelling geplaatst: perenpercelen in Enspijk (Gld), Schoonrewoerd (Z-H, 2x) en in de tuin van stagiair Jeroen Sniijders te Someren (N-Br). Een proefopstelling bestond uit vier bakjes met daaronder een peer op een verhoging zodat zoogdieren en niet-vliegende insecten het minder snel ontdekken.

Van 10 augustus t/m 9 september zijn peren ingezet. Na twee dagen zijn de peren gecontroleerd op nieuwe schade. In de proefperiode vlogen er voldoende wespen. De Natuurkalender karakteriseert 2015 als een iets meer dan gemiddeld wespennjaar (van Vliet en Bron, 2015).

In totaal zijn 92 peren aangeboden, verdeeld over de drie kwaliteitsklassen:

- onbeschadigde en harde peren: klasse I
- onbeschadigde en licht beurse peren: klasse II
- (opzettelijk) beschadigde harde peren: klasse III

Tabel. Het totaal aantal gebruikte en beschadigde Conferenceperen per kwaliteitsklasse. Controle op alle peren twee dagen na inzet

Kwaliteitsklasse peer	Aantal peren gebruikt	Aantal peren aangevreten
I	68	0
II	6	2
III	18	13

Resultaten

68 van de 92 peren hadden kwaliteitsklasse I; 6 peren hadden klasse II en 18 peren hadden kwaliteitsklasse III. De 68 gave peren (klasse I) waren na twee dagen nog steeds onbeschadigd (zie tabel). Van de zes onbeschadigde en licht beurse (klasse II) peren waren er twee peren beschadigd door wespen. Van de achttien peren met open beschadigingen (klasse III) waren er maar liefst dertien aangevreten door wespen.

Tien wespen die op de peren zaten zijn gedetermineerd. Het bleek te gaan om een gewone veldwesp (2x), Duitse wesp (4x), Franse veldwesp (1x, zie foto p. 26), hoornaar (1x) en twee keer was het niet zeker om welke soort het ging. Gedurende het onderzoek kwamen we op het idee om wespen te vangen en in een semi-afgesloten ruimte met alleen een peer te zetten. Met drie Duitse wespen is dit onderzoek uitgevoerd. Deze wespen hebben gedurende een paar dagen de peer niet aangevreten.

Conclusies

Van de 68 gave peren is geen enkele peer aangevreten door een wesp terwijl de helft van de peren met open beschadigingen verder werd uitgehold door wespen. Omdat wespen met hun krachtige kaken houtdeeltjes van planken, bomen en palen kunnen schrapen is het aannemelijk dat ze de schil van harde en gave peren kunnen openen. Dit doen ze echter niet, blijkt uit deze eenvoudige veldproef.

Een verklaring kan zijn dat er genoeg alternatieve drinken/of voedselbronnen zijn die makkelijker bereikbaar zijn. Bronnen zijn limonade, vlees, luizen, rottend fruit, et cetera. Een andere verklaring kan zijn dat wespen aangetrokken worden door de geur van peren. Onrijpe peren met een gave schil verspreiden mogelijk minder geur dan rottende, beschadigde en beurse peren. Ook kan het suiker- en vochtgehalte in de peer een rol spelen. Dit zijn echter speculaties, we weten niet welke factor(en) bepalend is (zijn). Wat we wel weten is dat het niet nodig is om wespen te bestrijden. In het voorjaar en 's zomers zijn ze nuttig als bestrijders van plaaginsecten zoals rupsen en luizen. Een wesp kan gedurende haar leven wel 1000

LITERATUUR

A. van Vliet en W. Bron, 2015. Franse veldwesp rukt op, maar tot nu toe gemiddeld wespennjaar. Natuurbericht, 26 juli 2015.
BIM, 2007. Infofiches Biodiversiteit: wespen. Dienst Info Leefmilieu van Leefmilieu Brussel. BIM, 7 december 2007.

rupsen vangen (BIM, 2007). Een nest kan bestaan uit duizenden wespen, dus wespen leveren zeker een substantiële bijdrage als natuurlijke bestrijders.

Boven een gave peer; klasse I. Linksonder een wat beurse maar onbeschadigde peer; klasse II. Rechtsonder een opzettelijk beschadigde peer; klasse III.

Het volledige stageverslag van Jeroen Sniijders is te vinden op de website van CLM: clm.nl. CLM is een onafhankelijk kennis- en adviesbureau op het gebied van landbouw, voedsel, natuur en milieu.